

28.11.2013

Eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi eläinjalostustoiminnasta, eläinsuojelulain muuttamisesta ja hevostalouslain muuttamisesta (HE 167/2013)

Eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunta on pyytänyt Opetushallitukselta lausuntoa koskien hallituksen esitystä (HE 167/2013) eduskunnalle laeiksi eläinjalostustoiminnasta, eläinsuojelulain muuttamisesta ja hevostalouslain muuttamisesta. Lausunnossa otetaan kantaa ainoastaan niihin kohtiin, jotka koskevat Opetushallituksen toimialaa. Käytännössä tämä tarkoittaa niitä kohtia, joissa käsitellään eläinten keinollisen lisäämisen kelpoisuutta.

Opetushallituksen yhtenä tehtävänä on päättää ammatillisten tutkintojen perusteista. Lainsäädännön (laki ammatillisesta aikuiskoulutuksesta 631/1998, 13§) mukaan tutkinnon perusteissa määritellään tutkinnossa vaadittava ammattitaito, tutkinnon osat ja mahdollisesti niistä muodostuvat osaamisalat, ammattitaidon hankkimistavat sekä tutkinnon arvioinnin yleiset perusteet. Näyttötutkintojen perusteet laaditaan kolmikantaisesti opetusalan, työntekijöiden sekä työnantajien yhteistyönä, millä pyritään varmistamaan, että tutkinnon perusteet vastaavat työelämätarpeisiin sekä lainsäädännön vaatimuksiin. Opetushallitus uudistaa ammatti- ja erikoisammattitutkintojen perusteita lähtökohtaisesti 5-10 vuoden välein, mutta tarpeen mukaan myös nopeammin, mikäli esimerkiksi lainsäädännön muutokset sitä edellyttävät tai jossakin ammatissa vaadittava osaaminen muuttuu nopeasti.

Tutkinnon perusteiden ammattitaitovaatimukset ja arvioinnin kriteerit laaditaan siten, että ne vastaavat kussakin ammatissa tarvittavaa osaamista. Ammattitaitovaatimukset määrittävät, mitä tulee osata, ja kriteerit kertovat, minkä tasoisesti laadullisesti tai määrällisesti kyseinen asia tulee osata. Tutkinnon perusteet ovat ammatillisessa koulutus- ja tutkintojärjestelmässä keskeinen laadun varmistuksen ja kansallisesti samantasoisien ammattitaidon hankkimisen ja varmistamisen väline. Koulutuksen järjestäjien tulee noudattaa tutkinnon perusteita näyttötutkintoon valmistavan koulutuksen sisällössä ja järjestämisessä sekä tutkintojen järjestämisessä.

Eläinsuojelulakiin (247/1996) esitetään lisättäväksi uusi 29 §, jonka ensimmäinen momentti määrittää, että nautojen, sikojen, lampaiden, vuohien ja hevoseläinten keinosiemennyksen saa tehdä ko. eläinlajin osalta keinosiemennyksen ammattitaitovaatimukset sisältävän tutkinnon suorittanut sekä alkionsiirron em. lisäksi ko. eläinlajin alkionsiirron ammattitaitovaatimukset sisältävän tutkinnon osan suorittanut. Tällä hetkellä ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetussa laissa tarkoitettua tutkintorakenteesta (47/2012) keinosiemennyksen ammattitaitovaatimukset

sisältyvät seminologin ammattitutkinnon perusteisiin. Seminologin ammattitutkinnon perusteet (määräys dno 34/011/2012) sisältää kaksi pakollista tutkinnon osaa (Keinosiementäminen ja Asiakaspalvelu keinosiementämisessä), jotka tutkinnon suorittajan tulee suorittaa tutkintotodistuksen saamiseksi. Keinosiementäminen -tutkinnon osa sisältää naudan tai sian keinosiementämiseen liittyvät ammattitaitovaatimukset, ja Asiakaspalvelu keinosiementämisessä -tutkinnon osa sisältää palvelutilanteisiin ja asiakassuhteisiin liittyvät ammattitaitovaatimukset. Lisäksi seminologin ammattitutkinnon perusteet sisältää Alkionsiirto -tutkinnon osan. Tutkinnon perusteissa kuvataan ammattitaitovaatimusten lisäksi, miten ammattitaito tulee osoittaa tutkintotilaisuudessa (minkälaisia työtehtäviä tehden). Lisäksi tutkinnon perusteissa määritellään, mitä täydentäviä menetelmiä tutkinnon suorittajan ammattitaidon arvioimiseksi voidaan käyttää. Seminologin ammattitutkinnon perusteita uudistetaan siten, että se jatkossa mahdollistaa osaamisen osoittamisen eri eläinlajeilla.

Eläinsuojelulakiin lisättäväksi esitetyn 29 § toisen momentin mukaan kettuja ja suomensupia saa keinosiementää henkilö, joka on suorittanut ko. eläinlajin osalta keinosiementämisen ammattitaitovaatimukset sisältävän tutkinnon. Tarhaajamestarin erikoisammattitutkinnon perusteet (määräys dno 38/011/2006) sisältää neljä pakollista ja kaksi valinnaista tutkinnon osaa. Keinosiementämisen ammattitaitovaatimus sisältyy pakolliseen tutkinnon osaan Turkiseläintuotannon kehittäminen.

Eläinsuojelulakiin lisättäväksi esitetyn 29 § kolmannen momentin mukaan eläimen haltijan hallussa olevan naudan, sian, lampaan, vuohen, ketun ja suomensupin saa keinosiementää eläimen haltija ja tämän palveluksessa oleva henkilö, jos siementäjä on suorittanut ko. eläinlajin keinosiementämisen ammattitaitovaatimukset sisältävän tutkinnon osan. Opetushallitus valmistelee eläimen haltijan tai tämän palveluksessa olevien henkilöiden eläimen pitopaikassa tapahtuvan keinosiementämisensä ammattitaitovaatimukset sisältävien tutkinnon osia valinnaisiksi tutkinnon osiksi tuotantoeläinten hoidon ja hyvinvoinnin ammattitutkintoon.

Opetushallituksen yhteydessä toimivien tutkintotoimikuntien tehtävänä on vastata näyttötutkintojen järjestämisestä ja valvonnasta. Tutkintotoimikuntien jäsenet edustavat työnantajia, työntekijöitä ja opettajia sekä niillä aloilla, joilla itsenäinen ammatin harjoittaminen on laajuudeltaan merkittävää, itsenäisiä ammatinharjoittajia. Tutkintotoimikunnat sopivat näyttötutkintojen järjestämisestä koulutuksen järjestäjien kanssa varmistaen, että näillä on riittävä asiantuntemus tutkintojen järjestämiseen. Tutkintotoimikunnat myös hyväksyvät tutkintosuoritusten arvioijat tai arvioijien kriteerit sekä antavat tutkintotodistukset ja pyydetessä todistukset tutkinnon osien suorittamisesta. Tutkintotoimikuntien yksi keskeinen tehtävä on tutkintojen järjestämisen laadun valvonta. Mikäli tutkintotoimikunta toteaa, että tutkinnon järjestäminen ei vastaa sille asetettuja tavoitteita, se voi velvoittaa tutkinnon järjestäjää korjaamaan tilanteen.

Opetushallitus on esittänyt pohdittavaksi lausunnossaan luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle eläinjalostuslaiksi ja laeiksi eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta (13.8.2013), että kelpoisuus nautojen, sikojen, lampaiden, vuohien ja hevoseläinten keinosiementämiseseen voisi olla tarpeen

määritellä siten, että keinosiementämistä saa suorittaa henkilö, joka on suorittanut ko. eläinlajin osalta keinosiementämisen ammattitaitovaatimukset sisältävän tutkinnon osan. Tämä esitettiin muun muassa sen vuoksi, että jatkossa voi olla tarpeen yhdistää ammatillisia tutkintoja laajemmiksi kokonaisuuksiksi, jolloin tietyn tutkinnon suorittaminen ei vielä välttämättä varmistaisi, että henkilöllä on vaadittu ammattitaito ilman spesifointia määrättyyn tutkinnon osaan. Tämä olisi myös joustavampi tapa pätevyitä keinosiementämiseen määritellyn eläinlajin osalta, sillä tällöin kelpoisuuden voisi saada koko tutkinnon suorittamisen sijaan tutkinnon osan suorittamisella. Tällöin tulisi kuitenkin varmistaa, että kyseisessä tutkinnon osassa on määritelty riittävällä tarkkuudella keinosiementämisen ammattitaitovaatimukset. Voimassa olevan tutkintorakenneseituksen mukaisessa tutkintojen tilanteessa eläinsuojelulain muutoksen 29 §:n mukaiset kelpoisuusmääritelmät ovat toimivat.

Opetushallitus kannattaa eläinsuojelulain muutosta, jolla yhtenäistetään kansallisesti eläinten keinollisen lisäämisen ammattilaisten pätevyysvaatimuksia sekä käytäntöä hankkia kelpoisuus näihin tehtäviin. Tutkintotoimikunnat vastaavat näyttötutkintojen järjestämisestä ja valvonnasta varmistaen osaltaan tutkintosuoritusten tasalaatuisuutta ja tutkinnon tai tutkinnon osien suorittaneiden ammattitaitoa. Opetushallituksen tehtävänä on huolehtia tutkinnon perusteiden uudistamisesta siten, että ne ovat ajantasaiset ja mahdollistavat henkilöiden pätevyitymisen näyttötutkintojen tai näiden osien suorittamisella ammattimaiseen keinosiemennykseen, alkionsiirtoon sekä ns. kotitilalla tapahtuvaan keinosiemennykseen.